

Vzdělávací obor:	Člověk a jeho svět
Očekávaný výsledek učení:	CJS-CJS-002-ZV5-009 Rozpozná v modelových situacích, které právo člověka bylo porušeno nebo jaká povinnost byla zanedbána.

Popis úrovně: Na cestě

- Vysvětlí, proč je nutné práva dětí chránit zákonem.
- Při práci se zjednodušeným textem Úmluvy o právech dítěte přiřadí modelové situace k jednotlivým dětským právům podle toho, které právo bylo v situaci porušeno.

Porušení práv dětí

Autorka: doc. PhDr. Jana Stará, Ph.D.

Konzultace: Mgr. Dana Ticháčková

Žáci ve skupině rozebírají situace ze života dětí a rozhodují se, zda v nich došlo k porušení některého z práv dětí, případně jakého a proč. Formulují, proč je v jednotlivých případech důležité, že jsou jednotlivá práva dětí chráněna zákonem a jak je možné na jejich porušení reagovat. Úloha vytváří prostor pro diskuse žáků o dětských právech, jejich porušování, a o tom, jak na tato porušování reagovat, rozvíjí tedy klíčovou kompetenci k občanství. Rozebíráním situací ze života dětí úloha vytváří prostor pro budování respektu k jiným dětem, potřebu řešit jejich situaci, ve které si neumějí samy poradit, přispívá tak k rozvoji kompetence osobnostní a sociální.

Zadání pro žáky

Pracujte ve skupině

1. Z předložené prezentace https://www.svetovaskola.cz/app/uploads/2023/01/PA_1_st_ZS_detska_prava.pdf vypište práva dětí.
2. Seznamte se podle prezentace s tím, co jednotlivá práva znamenají.
3. U níže uvedených situací rozlište, kdy došlo k porušení dětského práva. Napište případně, jakého.
4. Pobavte se ve skupině, proč si myslíte že ne/došlo k porušení práva. Navrhněte, jak by se dala situace zlepšit, jak by mohl člověk v dané situaci reagovat, jak ji zvládnout.
 - A. Ondrovi rodiče jsou horolezci, Ondra se ale výšek bojí. Vedoucí horolezeckého oddílu řekl, že příští sobotu bude Ondra lézt bez jištění, protože to by ho mohlo strachu z výšek zbavit. Řekl: „Ondro, prostě to musíš překonat. Polezeš bez jištění a poznáš, že se můžeš spolehnout sám na sebe. Tatínek s maminkou jsou horolezci a ty budeš taky.“

Došlo k porušení práva dětí?

Pokud ano, kterého?

- B. Maminka Tima je novinářka. Psala o tom, jaké zločiny páchají v její zemi někteří představitelé státu, a dozvěděla se, že jí hrozí kruté vězení. Podařilo se jí s rodinou uprchnout do jiné, svobodné země. Její rodná země jí, jejímu manželovi i Timovi zakázala vstup zpět.

Došlo k porušení práva dětí?

Pokud ano, kterého?

- C. Káťa žije v mnohem chudších poměrech než její kamarádka Sofie. Nemůže mít drahý mobil, vlastní počítač ani značkové oblečení.

Došlo k porušení práva dětí?

Pokud ano, kterého?

- D. Martininy rodiče jsou rozvedení. Martina žije s maminkou a měla by se dle nařízení soudu každý druhý víkend scházet se svým tatínkem. Její maminka však těmto návštěvám brání. Martina je z toho nešťastná, má ráda maminku i tatínka.

Došlo k porušení práva dětí?

Pokud ano, kterého?

- E. Kájův dědeček dává při každé návštěvě Kájovi k obědu i večeři sklenici piva. Tvrdí mu, že je to zdravé.

Došlo k porušení práva dětí?

Pokud ano, kterého?

- F. Míla nemá ráda tělocvik. Chce po rodičích, aby jí z tělocviku omlouvali, rodiče jí však omlouvat nechťejí a Míla musí hodiny tělocviku navštěvovat.

Došlo k porušení práva dětí?

Pokud ano, kterého?

5. Pobavte se ve skupině a připravte si odpovědi na tyto otázky:

- Proč je důležité, že jsou práva, která jste si vypsali u jednotlivých situací, chráněna zákonem?
- Jak mohou lidé, kterých se situace týká, na porušení práva upozornit/reagovat? V čem jsou takové situace obtížné? Jak může člověk takovou situaci zvládnout?

Vazba na klíčové kompetence

Název KK Složka KK Kód OVU	Znění OVU	Vzdělávací strategie
KK k občanství a udržitelnosti Odpovědné rozhodování a jednání KOB-ODP-000-	<i>Uplatňuje svůj díl zodpovědnosti vůči ostatním a okolí.</i>	-vytvářím prostor a bezpečné prostředí pro vytváření a vyjadřování vlastního názoru žáků -podněcuji žáky ke kladení otázek a argumentaci, doplňujícími otevřenými otázkami je vedu k hlubšímu promýšlení a prohloubení argumentace -vytvářím prostor pro diskuse žáků o spravedlnosti, svobodě

ZV5-001		a odpovědnosti, facilituji diskusi žáků a využívám osvědčené diskusní techniky; v případě potřeby vyjádřím a odůvodním svůj pohled a názor, ale nemanipuluji
KK k občanství a udržitelnosti Aktivní občanství, participace a přesvědčení o vlastním vlivu (zmocňování) KOB-PCP-000-ZV5-001	<i>Dává účelně najevo, co si přeje ve svém okolí změnit.</i>	-vytvářím prostor a bezpečné prostředí pro otevřenou diskusi o významu vlastní aktivity, demokratických postupů, respektování a uplatňování práv, uplatňování různých zájmů -představuji žákům a nechávám je navrhnout různé příklady, facilituji diskusi žáků a využívám osvědčené diskusní techniky
KK osobnostní a sociální Empatie a porozumění druhým KOS-EMP-000-ZV5-001	<i>Všimá si potřeb druhých a reaguje na ně.</i>	-vytvářím skupinové aktivity a projekty, ve kterých se žáci učí spolupracovat a projevovat navzájem respekt -diskutuji se žáky o příkladech neúcty -diskutuji se žáky o předsudcích a stereotypch, o významu tolerance ve vztazích
KK osobnostní a sociální Resilience: odolávání obtížným situacím KOS-ODO-000-ZV5-001	<i>Respektuje obtížné situace, do kterých se dostává.</i>	-zařazuji takové situace, které umožní žákům lépe porozumět emocím ve vztahu k různým tématům -zařazuji takové situace, které v rámci mezilidských vztahů podporují KK komunikační a empatii -vytvářím takové prostředí, které na žáky působí bezpečně, prostředí, kde se mohou otevřeně vyjadřovat a sdílet své pocity -začleňuji do výuky příklady ze života a osobnostního rozvoje, další scénáře nebo příběhy překonávání překážek a následného růstu -vytvářím návodné situace nebo projekty, které žákům umožní prakticky prožívat proces překonávání obtíží

Metodický komentář pro učitele

S právy dětí se mohou žáci seznámit v dřívější výuce, mohou informace čerpat z učebnice či jiných materiálů. Prezentace zmíněná v bodě 1 „Zadání pro žáky“ může být zprostředkována učitelem. V těchto případech je možné body 1 a 2 vynechat.

Žáci nemusejí ve skupinách pracovat se všemi situacemi, učitel z nich může vybrat pouze některé, např. dle situace ve třídě.

U bodu 5 lze žáky podpořit instrukcí na tabuli, např.:

U situace A, B, D, E odpovězte na otázky:

Proč je důležité, že je právo týkající se Ondry, Tima, Martiny, Káji chráněno zákonem?

Jak může Ondra, Tim, Martina, Kája na porušení práva upozornit/reagovat?

Popis ověřování

Podstatné je aktivní zapojení žáka do skupinových úkolů a diskusí. To učitel zjišťuje prostřednictvím pozorování.

Sledovat by měl tato kritéria:

Zapojení do diskuse ve skupině

Existence a správnost argumentace při probírání situací

Vyjádření respektu k situacím, které prožívá někdo jiný

Navržení způsobu ovlivnění situací

Zapojení do prezentace výsledků práce skupin

Snaha o dosažení cíle, spolupráce

Zdroje

https://www.svetovaskola.cz/app/uploads/2023/01/PA_1_st_ZS_detska_prava.pdf